

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sk/33/2019
Identifikačné číslo spisu: 1018200302
Dátum vydania rozhodnutia: 27.05.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1018200302.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Vieri Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Judity Kokolevskej a JUDr. Sone Langovej v právnej veci žalobcu: JUDr. D. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom R., proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8-10, Bratislava, o správnej žalobe o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 05.01.2018 o znížení starobného dôchodku, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 28Sa/3/2019-72 zo dňa 11. júna 2019, takto

rozhodol:

- I. Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a.
- II. Žalobcovi náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Žiline rozsudkom č. k. 28Sa/3/2019-72 zo dňa 11. júna 2019 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania rozhodnutia žalovanej - jej generálneho riaditeľa č.: XXX XXX XXXX X zo dňa 05.01.2018, ktorým žalovaná zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila prvostupňové rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie č.: XXX XXX XXXX X zo dňa 18.10.2017, ktorým podľa § 21 zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov, § 24 ods. 6 zákona č. 87/1991 Zb., § 259 ods. 1, § 112 ods. 3 a 6, § 293k, § 293l, § 66 ods. 3, § 82 a § 293ce zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov od 12. novembra 2014 znížila žalobcovi starobný dôchodok na sumu 329,80 € mesačne.

2. Krajský súd z obsahu predloženého administratívneho spisu zistil, že na základe rozhodnutia Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia číslo: 6530400834680512-VÚSZ/DO2 zo dňa 16.03.1999 bol žalobcovi podľa § 26 zákona č. 114/1998 Z. z. priznaný výsluhový dôchodok od 01.03.1999 vo výške 11.667,- Sk mesačne. V odôvodnení bolo uvedené, že zo služobného pomeru bol prepustený dňom 28.02.1999 a službu konal 38 ukončených rokov. Z administratívneho spisu ďalej vyplýva, že už dňa 22.03.2006 Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia vydal žalobcovi potvrdenie, že mu pre nárok na výsluhový dôchodok bola zhodnotená celá doba od 01.11.1960 do 28.02.1999, t.j. aj obdobie od 01.09.1971 do 31.08.1990 ako mimosúdna rehabilitácia. Z rozhodnutia žalovaného č. XXX XXX

XXXX z 29. júla 2009, ktoré je súčasťou administratívneho spisu vyplýva, že starobný dôchodok bol Sociálnou poisťovňou účastníkovi konania v sume 11.044,- Sk mesačne, od 09.09.2006, ktorá mu bola zvýšená rozhodnutím z 10. augusta 2009 na sumu 445,80 € mesačne. Žiadosťou zo dňa 16.01.2014 požiadal žalobca o prepočítanie starobného dôchodku a jeho zvýšenie podľa priloženého potvrdenia o služobnom pomere z Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia (ďalej aj „VÚSZ“) zo dňa 16.12.2013, ktoré bolo prílohou žiadosti žalobcu. Vyplýva z neho, že menovaný splnil podmienky nároku na výsluhový dôchodok a pre nárok na tento dôchodok boli zhodnotené obdobia služby, okrem obdobia od 01.09.1971 do 31.08.1990, ktoré sa v potvrdení zo 16.12.2013 nenachádza. Z administratívneho spisu ďalej krajský súd zistil, že VÚSZ podaním, ktoré bolo žalovanému 03.04.2014 oznámil údaje na účely konania o dôchodkovej dávke žalobcu, podľa ktorého vykonával dobu služobného pomeru zaradenú do I. a II. kategórie funkcií takto:

- od 01.11.1960 do 31.10.1962 I. kategória funkcií - základná služba vo vojenskej škole,
- od 01.11.1962 do 27.07.1963 I. kategória funkcií - ďalšia služba vo vojenskej škole,
- od 28.07.1963 do 31.08.1971 I. kategória funkcií - vojak z povolania,
- od 01.09.1971 do 31.08.1990 I. kategória funkcií - mimosúdna rehabilitácia,
- od 01.09.1990 do 11.04.1991 II. kategória funkcií - vojak z povolania,
- od 12.04.1991 do 31.12.1998 I. kategória funkcií - vojak z povolania,
- od 01.01.1999 do 28.02.1999 I. kategória funkcií - vojak z povolania; na nárok na dávku výsluhového zabezpečenia bola zhodnotená doba služobného pomeru od 01.11.1960 do 28.02.1999, a na určenie sumy priznanej výsluhovej dávky zhodnotená doba služobného pomeru v rozsahu 28 rokov.

3. Podľa krajského súdu bola základnou spornou otázkou medzi účastníkmi konania otázka posúdenia doby od 01.09.1971 do 31.08.1990, na ktorú sa vzťahuje mimosúdna rehabilitácia, o ktorej žalobca tvrdí, že nebola zhodnotená pre výšku výsluhového dôchodku, pretože počas nej nevykonával vojenskú službu; vojenskú službu vykonával iba 18 rokov, 8 mesiacov a 19 dní a nie je pravda, že by mal ukončených 28 rokov trvania služobného pomeru, čo vyplýva z potvrdenia Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia zo dňa 16.12.2013. Naopak, žalovaný tvrdil, že táto doba bola zarátaná na zhodnotenie pre vznik dávky výsluhového zabezpečenia a bol z nej vypočítaný výsluhový dôchodok. Preto muselo dôjsť ku kráteniu starobného dôchodku aj o túto dobu.

4. Krajský súd vyslovil názor, že správne orgány uvedenú právnu otázku posúdili správne. Aj keď žalobca v období od 1. septembra 1971 do 31. augusta 1990 pracoval v civilných organizáciách, toto obdobie bolo v zmysle potvrdenia Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia, ktoré došlo žalovanému 03.04.2014, ako aj na základe potvrdenia toho istého úradu zo dňa 22.03.2006 zaradené do doby služobného pomeru v I. kategórii funkcií a zhodnotené na nárok na dávku výsluhového zabezpečenia. Uvedené vyplýva aj z rozhodnutia zo dňa 16.03.1999 o výsluhovom dôchodku, podľa ktorého zo služobného pomeru bol žalobca prepustený dňom 28.02.1999 a službu konal 38 ukončených rokov, čo zodpovedá obdobiu od 01.11.1960 do 28.02.1999, teda vrátane obdobia mimosúdnej rehabilitácie. Z tohto počtu rokov bolo na určenie sumy výsluhového dôchodku zhodnotená doba 28 rokov. Pokiaľ by bolo tvrdenie žalobcu správne a skutočne by službu konal len vyše 18 rokov, ako to uvádza v žalobe, potom mu nemohol byť priznaný v zmysle zákona č. 114/1998 Zb. výsluhový dôchodok, pretože podľa § 26 ods. 1 cit. zákona patrí profesionálnemu vojakovi výsluhový dôchodok, ak konal službu po dobu najmenej 20 rokov. Výsluhový dôchodok však žalobcovi priznaný bol. Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že na nárok na výsluhový dôchodok bola započítaná doba tzv. mimosúdnej rehabilitácie od 01.09.1971 do 31.08.1990. Tieto skutočnosti vyplývajú z potvrdenia VÚSZ zo dňa 03.04.2014, ktoré je súčasťou administratívneho spisu aj s pripojenými dokladmi, ako aj z potvrdenia VÚSZ zo dňa 22.03.2006. Je pravda, že v potvrdení VÚSZ zo dňa 16.12.2013 sa uvedené obdobie nenachádza. Z rozhodnutia o priznaní výsluhového dôchodku zo dňa 16.03.1999 však jednoznačne vyplýva, že službu konal 38 ukončených rokov, z čoho je zrejmé, že potvrdenie zo dňa 16.12.2013 je neúplné. Preto krajský súd ako plne nedôvodnú vyhodnotil základnú námietku žalobcu, že vojenskú službu v I. kategórii vykonával iba 18 rokov, 8 mesiacov a 19 dní a že by nebola pravda, že vykonával službu viac ako 20 rokov. Tiež ako nedôvodnú vyhodnotil námietku, že mu nie je známe potvrdenie Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia zo dňa 03.04.2014, pretože uvedené potvrdenie sa nachádza v administratívnom spise a žalobca sa s ním mohol kedykoľvek oboznámiť.

5. K námietke o tom, že nemalo dôjsť ku kráteniu starobného dôchodku v zmysle Dohovoru č. 128 sa krajský súd vyslovil v tom zmysle, že žalobcovi bol priznaný výsluhový dôchodok z osobitného systému sociálneho zabezpečenia Slovenskej republiky a na určenie sumy starobného dôchodku podľa zákona o sociálnom poistení musí byť započítaná aj doba služby v I. a II. kategórii funkcií, ktoré však už boli zhodnotené v rozsahu nároku na výsluhový dôchodok, v rozhodnutí o priznaní výsluhového dôchodku, suma starobného dôchodku sa musí znížiť podľa článku 33 ods. 2 citovaného Dohovoru o sumu starobného dôchodku zodpovedajúcu obdobiu dôchodkového poistenia, ktorým je doba služby zhodnotená na určenie sumy výsluhového dôchodku. V danom prípade to znamená, že suma starobného dôchodku sa musí znížiť o sumu starobného dôchodku zodpovedajúcu obdobiu poistenia hodnoteného pre určenie sumy výsluhového dôchodku (28 rokov). Ak by k tomuto kráteniu nedošlo, potom by tieto doby boli zhodnotené dvakrát: prvýkrát pri určení výsluhového dôchodku a druhýkrát pri určení starobného dôchodku podľa zákona o sociálnom poistení. Preto je pre spravodlivé usporiadanie veci nevyhnutné, aby sa tieto doby započítavali len jedenkrát. Je podstatné to, že tieto doby už boli v rámci osobitného systému sociálneho poistenia zohľadnené, a to bez ohľadu na to, či žalobca reálne vykonával prácu v civilnom sektore, keďže táto práca bola zohľadnená ako výkon I. kategórie funkcií do výsluhového dôchodku. V tejto súvislosti krajský súd poukázal na stanovisko NS SR uverejnené v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR pod č. 83/2013, publikované vo zväzku 6, ročník 2013, na strane 45 (rozsudok Najvyššieho súdu SR č. k. 7So/138/2011 zo dňa 15. augusta 2011), podľa ktorého priznanie výsluhového dôchodku podľa č. 328/2002 Z. z. nevyklučuje, aby obdobie výkonu služby profesionálneho vojaka (policajta a vojaka prípravnej služby) bolo považované za obdobie dôchodkového poistenia podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, ktoré je významné pre zistenie výšky dôchodku. Najvyšší súd ďalej konštatoval, že zákon o sociálnom poistení nebráni vzniku nároku na starobný dôchodok vo všeobecnom systéme dôchodkového poistenia aj príslušníkovi ozbrojeného zboru alebo ozbrojených síl, ktorý už dosiahol dôchodkový vek podľa zákona o sociálnom poistení, splnil podmienky nároku na niektorú z výsluhových dávok a získal k tomuto dňu akúkoľvek hodnotiteľnú dobu poistenia vo všeobecnom systéme dôchodkového poistenia. Za týchto okolností potom priznanie výsluhového dôchodku nevyklučuje, aby obdobie výkonu služby profesionálneho vojaka nebolo považované za obdobie dôchodkového poistenia podľa zákona o sociálnom poistení, ktoré je významné pre zistenie výšky dôchodku. Vylúčenie tohto obdobia sa vzťahuje len na určenie výšky invalidného výsluhového dôchodku, invalidného dôchodku alebo čiastočného invalidného dôchodku. Ďalej konštatoval, že odporkyňa musí pri rozhodovaní o nárokoch poistencov, ktorým bola priznaná niektorá z dávok výsluhového zabezpečenia poistencov osobitného systému, najprv vypočítať teoretickú výšku dôchodku, ktorá by im patrila vtedy, ak by všetky doby poistenia získali vo všeobecnom systéme (samozrejme pri zachovaní výhod z preferovaných zamestnaní, teda napr. pri skoršom odchode do dôchodku), následne vypočíta teoretickú výšku dôchodku, ktorá by im patrila po zhodnotení doby poistenia v osobitnom systéme a odpočítať ju od teoretickej výšky dôchodku vypočítanej pri zohľadnení celej doby poistenia a až takto vypočítaná dávka môže zachovať všetky oprávnené nároky uvedených poistencov z osobitného systému a nebude poškodzovať odporkyňu. Vypĺčaný výsluhový dôchodok po dovŕšení dôchodkového veku pre vznik nároku na starobný dôchodok zo všeobecného systému dôchodkového zabezpečenia (poistenia) má charakter dávky v starobe, preto odporkyňa musí postupovať v súlade s článkom 33 Dohovoru č. 128 vyhláseného v Zbierke zákonov pod č. 416/1991 Zb. Starobný dôchodok navrhovateľa môže krátiť, a to primerane k počtu skončených rokov doby trvania služby profesionálneho vojaka rozhodujúcich pre výšku výsluhového dôchodku podľa § 39 zákona č. 328/2002 Z. z. Iným postupom by určitá kategória poistencov v systéme vnútroštátnych poisťovacích a zabezpečovacích systémov bola znevýhodnená v porovnaní s poistencami vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia na Slovensku.

6. Krajský súd poukázal aj na rozsudok Najvyššieho súdu SR č. k. 9So/214/2008 uverejnený v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR č. 5/2011 pod č. 55 alebo na rozsudok NS SR č. k. 10So/39/2016 zo dňa 18. júla 2017. Podľa tohto rozsudku výsluhový dôchodok má od dovŕšenia dôchodkového veku podľa zákona č. 461/2003 Z. z. charakter dávky v starobe, ktorú má na mysli článok 33 ods. 2 Dohovoru č. 128. Primeraným hmotným zabezpečením v starobe je len také zabezpečenie, ktoré zodpovedá celej dĺžke poistenia bez ohľadu na to, či toto bolo získané v osobitnom

systeme alebo vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia. Aby nedochádzalo k duplicitnému zhodnoteniu tej istej doby, pri rozhodovaní o žiadosti o priznanie starobného dôchodku v takýchto prípadoch je povinnosťou odporcu (Sociálnej poisťovne) vychádzať z celkovej dĺžky poistenia, teda vrátane obdobia služobného pomeru a takto určenú tzv. teoretickú výšku dôchodku potom krátiť v zmysle článku 33 Dohovoru č. 128. V tejto otázke už ide o ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu SR. Bez tejto judikatúry by odporca v zmysle vyššie uvedených ustanovení § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení vôbec nemohol pre nárok a výšku starobného dôchodku zo všeobecného systému sociálneho poistenia započítať navrhovateľovi dobu služby príslušníka ZVJS. Výsluhový dôchodok priznaný podľa zákona č. 328/2002 Z. z. je dávkou, ktorá patrí jeho poberateľovi od skončenia služobného pomeru a patrí mu aj po dovŕšení dôchodkového veku podľa všeobecného predpisu o sociálnom poistení. Vzhľadom na túto skutočnosť výsluhový dôchodok má odo dňa dovŕšenia dôchodkového veku povahu dávky v starobe, ktorú je potrebné považovať v zmysle článku 33 ods. 1 Dohovoru č. 128 za inú peňažnú dávku sociálneho zabezpečenia za tú istú sociálnu udalosť (prežitie určeného veku) - takou dávkou je aj starobný dôchodok, na ktorý vznikne nárok podľa zákona o sociálnom poistení. Vzhľadom na súbeh nárokov na dve dávky rovnakého druhu (dávky v starobe) potom v súlade s článkom 33 ods. 2 Dohovoru č. 128 prichádza do úvahy krátenie starobného dôchodku.

7. Čo sa týkalo námietky, že neexistuje právna úprava, ktorá by toto krátenie v právnom poriadku Slovenskej republiky zakotvovala, pretože nebol vydaný zákon na vykonanie Dohovoru, krajský súd konštatoval, že Dohovor č. 128 bol ratifikovaný dňa 11.01.1990 a bol v Zbierke zákonov uverejnený pod č. 416/1991, má charakter medzinárodnej zmluvy, ktorá priamo zakladá právo fyzických osôb na zachovanie nároku na starobný dôchodok, a preto na jeho vykonanie nebolo potrebné prijať osobitný zákon. Príslušné ustanovenia uvedeného Dohovoru majú prednosť pred zákonom o sociálnom zabezpečení i zákonom o sociálnom poistení, preto ním je Sociálna poisťovňa viazaná pri určení sumy starobného dôchodku poistenca, ktorý je poberateľom výsluhového dôchodku za tú istú sociálnu udalosť, ktorou je prežitie zákonom stanoveného dôchodkového veku na vznik nároku na starobný dôchodok. S touto námietkou súvisela námietka, že rozhodnutie NS SR č. R 55/2011 sa týka príspevku za službu, ktorý môže byť považovaný za výsluhový dôchodok, čo nie je prípad žalobcu. Žalobcovi bol priznaný výsluhový dôchodok podľa zákona č. 114/1998 Z. z., ktorý sa od 01.07.2002, t. j. od účinnosti zákona č. 328/2002 Z. z. považuje za výsluhový dôchodok podľa tohto zákona. Z judikatúry Najvyššieho súdu SR vyplýva, že výsluhový dôchodok i dávky výsluhového zabezpečenia považované za výsluhový dôchodok majú od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení charakter dávok v starobe a plnia funkciu starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho poistenia. Z uvedeného vyplýva, že na jednej úrovni sú v tomto ohľade dávky výsluhového zabezpečenia považované za výsluhový dôchodok a samotný výsluhový dôchodok. Túto námietku takisto vyhodnotil krajský súd za nedôvodnú.

8. Krajský súd ako nedôvodnú vyhodnotil aj námietku, že sa správne orgány odklonili od právneho názoru uvedeného v rozsudku NS SR č. k. 1So/62/2015 zo dňa 18.07.2017, ktorý zmenil rozsudok KS v Žiline č. k. 25Sd/330/2014 zo dňa 30.04.2015. S týmto tvrdením sa krajský súd nestotožnil. Poukázal na odôvodnenie predmetného rozsudku Najvyššieho súdu SR, z ktorého vyplýva, že samotný rozsudok krajského súdu je pre nedostatok dôvodov a nekonzistentné odôvodnenie rozsudku nepreskúmateľný, keď na jednej strane mal za preukázanú dobu zhodnotenia obdobia poistenia 18 rokov, 8 mesiacov a 19 dní v I. kategórii funkcií, a to podľa potvrdenia Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia zo dňa 16.12.2013, na druhej strane však konštatoval, že v konaní bolo dostatočne preukázané, že navrhovateľ odpracoval viac ako 20 rokov v zamestnaní zaradenom do I. kategórii funkcií, resp. do I. pracovnej kategórie. Najvyšší súd v uvedenom rozsudku poukázal na viaceré rozpory vo vzťahu k hodnoteniu jednotlivých dôb služby, ako aj dôb zamestnania na nárok na výsluhový dôchodok navrhovateľa (potvrdenie zo dňa 16.12.2013, kde obdobie od 01.09.1971 do 31.08.1990 nebolo hodnotené, potvrdenie z 22.03.2006, že toto obdobie hodnotené bolo, rozhodnutie Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia zo 16.03.1999, z ktorého vyplýva, že navrhovateľ konal službu 38 ukončených rokov, v napadnutom rozhodnutí bolo určené sumy výsluhového dôchodku zhodnotené dobou 28 rokov služby), preto konštatoval, že zistenie skutkového stavu odporkyňou nemožno považovať za dostatočné, najmä

keď v napadnutých rozhodnutiach absentuje zdôvodnenie postupu, kedy odporkyňa najprv rozhodnutím zo dňa 29.07.2009 priznala starobný dôchodok a následne rozhodnutiami, ktoré sú predmetom konania pred Najvyšším súdom znížila sumu starobného dôchodku. Tieto nejasnosti v zistení skutkového stavu a v odôvodnení napadnutých rozhodnutí žalovaná v ďalšom procesnom postupe a v napadnutom prvostupňovom a druhostupňovom rozhodnutí, ktoré je predmetom tohto súdneho konania, odstránila. Konkrétne odôvodnila, prečo a akým spôsobom pristúpila k zníženiu starobného dôchodku, keď uviedla, že pri určení sumy starobného dôchodku s poukazom na judikatúru NS SR zohľadnila dobu služobného pomeru, vrátane obdobia, na ktoré sa vzťahuje mimosúdna rehabilitácia a dobu civilných zamestnaní, čo je spolu 44,9973 rokov. Suma takto vypočítaného starobného dôchodku bola znížená o sumu starobného dôchodku, ktorý by zodpovedal dobe služby, ktorá už bola zhodnotená na určenie sumy výsluhového dôchodku, t. j. 28 rokov. Je teda potrebné odlišovať dobu 38 rokov ako celé obdobie výkonu služby, dobu 28 rokov ako dobu, ktorá bola zhodnotená na určenie výsluhového dôchodku a dobu 44,9973 roku - úhrn všetkých rokov dôchodkového poistenia. K samotnému zníženiu starobného dôchodku došlo v súlade s § 112 ods. 3 a 6 zákona o sociálnom poistení od 12. novembra 2014, t. j. od nasledujúceho dňa po dni, v ktorom uplynulo obdobie, za ktoré sa starobný dôchodok účastníkovi vyplatil. V napadnutom aj prvostupňovom rozhodnutí žalovaná detailne a podrobne vysvetlila, prečo pristúpila k zníženiu pôvodne priznanej sumy starobného dôchodku, pričom základnou argumentáciou bolo, že krátila starobný dôchodok priznaný za celé obdobie poistenia v oboch systémoch o sumu starobného dôchodku, zodpovedajúcu dobe služby zhodnenej na určenie sumy výsluhového dôchodku. Pokiaľ by teda nedošlo k zníženiu starobného dôchodku, žalobca by mal za toto obdobie starobný dôchodok neprávom zvýšený, pretože uvedené obdobie 28 rokov služby by bolo zohľadnené aj pri priznaní výsluhového dôchodku podľa osobitného systému sociálneho zabezpečenia aj pri priznaní starobného dôchodku podľa zákona o sociálnom poistení.

9. Pokiaľ žalobca namietal, že podľa žalovaného, odškodné zo skutočne dosiahnutých ročných hrubých zárobkov pre žalobcu sa vzťahuje len na kalendárne roky v rozhodnom období pred 1. januárom 1990, pričom on žiadne odškodné nikdy nedostal, túto námietku krajský súd nepovažoval za opodstatnenú. Krajský súd v tejto súvislosti poukázal na formuláciu nachádzajúcu sa na strane štyri napadnutého rozhodnutia, v ktorom je uvedené, že odškodnenie v zmysle § 24 ods. 6 zákona č. 87/1991 Zb. zo skutočne dosiahnutých ročných hrubých zárobkov sa vzťahuje len na kalendárne roky v rozhodnom období pred 1. januárom 1990. Žalovaný teda neuviedol slovo odškodné, ale odškodnenie. Toto slovo použil v kontexte s ďalším odôvodnením svojho rozhodnutia, keď odôvodňoval určenie priemerného mesačného zárobku za roky, na ktoré sa vzťahuje mimosúdna rehabilitácia a takto určený hrubý zárobok porovnal s priemerným mesačným zárobkom vypočítaným so skutočne dosiahnutých zárobkov v civilnom zamestnaní. Toto porovnanie vykonali správne orgány z dôvodu, že vypočítali dôchodok u žalobcu, s ktorým bol skončený pracovný pomer neplatne a u ktorého museli na účely výpočtu dôchodku zisťovať priemerný mesačný zárobok v zmysle § 24 ods. 6 zákona č. 87/1991 Zb. Išlo teda o špeciálny postup pri určovaní priemerného mesačného zárobku v zmysle zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách, ktorý by pre takúto osobu mohol byť výhodnejší ako určenie priemerného mesačného zárobku zo skutočne dosiahnutých zárobkov v civilnom zamestnaní - išlo o určitý benefit pre takúto osobu, preto žalovaný použil aj termín odškodnenie. Je teda nepodstatné, že žalobca nebol v zmysle zákona o mimosúdnych rehabilitáciách odškodnený určitou finančnou sumou, resp. iným spôsobom. Zmysel použitého termínu v napadnutom rozhodnutí sa v žiadnom prípade nevzťahuje na tvrdenie o odškodnení žalobcu podľa citovaného zákona.

10. Nebolo možné ako dôvodnú vyhodnotiť ani námietku týkajúcu sa § 30 zákona o mimosúdnych rehabilitáciách, ktorým žalobca odôvodnil tvrdenie, že sa zhodnocuje nárok na sociálne dávky, skutočne vykonané obdobie služby, nie náhradná doba s tým, že nemôže byť žalovaným uprednostnená náhradná doba služobného pomeru pred skutočným výkonom práce v civilných organizáciách. Krajský súd konštatoval, že ustanovenie § 30 zákona o mimosúdnych rehabilitáciách sa na daný prípad nevzťahuje. Napadnuté rozhodnutia neboli vydané podľa tohto ustanovenia. Pokiaľ by došlo k aplikácii tohto ustanovenia, pre výšku týchto dávok by sa zhodnotila skutočne vykonaná doba služby a dosiahnutý zárobok. Išlo by pritom o priznanie sociálnych dávok vyplývajúcich zo zákonov o služobných pomeroch týchto osôb, t. j. osobitných zákonov, a nie o priznanie starobného dôchodku zo všeobecného systému

sociálneho zabezpečenia. To, že žalobca v čase od 01.09.1971 do 31.08.1990 pracoval v civilných organizáciách a platil odvody do všeobecného systému sociálneho poistenia sa v danom prípade odzrkadlilo v tom, že mu toto obdobie bolo zohľadnené vo výške priznaného výsluhového dôchodku, a preto sa žalobcovi nestala žiadna krivda tým, že by platil odvody na poistné a toto obdobie by nemal ani v jednom systéme sociálneho poistenia zohľadnené.

11. Námietku žalobcu, že žalovaná mu za celú dobu sporu nezapočítala obdobie dôchodkového poistenia od 09.09.2006 do 31.12.2007, keď pracoval u zamestnávateľa Okresný úrad Liptovský Mikuláš krajský súd vyhodnotil ako plne nedôvodnú, keďže v prvostupňovom rozhodnutí na strane sedem je uvedené odôvodnenie tej časti výpočtu starobného dôchodku, ktorý sa týka zvýšenia starobného dôchodku z dôvodu, že žalobca bol dôchodkovo poistený u zamestnávateľa Obvodný úrad Liptovský Mikuláš, a to na základe osobného listu dôchodkového poistenia III. Rovnako sa tomuto výpočtu venovala aj žalovaná na strane šesť svojho rozhodnutia, kde uviedla presný výpočet, ako sa suma starobného dôchodku žalobcovi zvýšila podľa § 66 ods. 3 zákona o sociálnom poistení za obdobie dôchodkového poistenia od 09.09.2006 do 31.12.2007, ktoré bolo získané účastníkom počas poberania starobného dôchodku. Prehľadne oddelila výpočty zvýšenia starobného dôchodku za obdobia od 01.01.2006 do 31.07.2006 a od 01.08.2006 do 08.09.2006, ktoré sa týkali období, za ktoré došlo k zvýšeniu sumy starobného dôchodku za dobu zamestnania po vzniku nároku na dôchodok a súčasne pri nepoberaní tohto dôchodku, a výpočet za obdobie od 09.09.2006 do 31.12.2007, kedy došlo k zvýšeniu dôchodku za obdobie dôchodkového poistenia počas poberania dôchodku. Z napadnutého rozhodnutia žalovanej totiž vyplýva, že žalobcovi bol priznaný starobný dôchodok s účinnosťou od 09.09.2006, teda od tohto dňa poberal starobný dôchodok, pričom až do 31.12.2007 bol súčasne aj zamestnaný.

12. K námietke žalobcu, že vzhľadom na to, že žiadal o zvýšenie starobného dôchodku, mala byť jeho žiadosť zamietnutá a pôvodné rozhodnutie zo dňa 29.07.2009 malo zostať v platnosti, krajský súd uviedol, že pokiaľ žalovaná zistila, že sa dávka pôvodne priznala vo vyššej sume, ako patrí, bola povinná rozhodnúť o znížení už priznaného starobného dôchodku v zmysle § 112 ods. 3 zákona o sociálnom poistení. Žalovaná nie je viazaná návrhom žalobcu na zvýšenie dôchodku, ale môže konať v danej veci aj ex offio bez samotného návrhu žalobcu. V zmysle § 184 ods. 3 zákona o sociálnom poistení, dávkové konanie o zmene poskytovania dávky alebo sumy už priznanej dávky sa začína nielen na základe žiadosti fyzickej osoby, ale aj z podnetu organizačnej zložky Sociálnej poisťovne.

13. Krajský súd na základe uvedených dôvodov vyhodnotil všetky žalobné námietky ako nedôvodné, pričom nezistil dôvody na zrušenie napadnutého rozhodnutia.

14. Voči rozsudku Krajského súdu v Žiline podal žalobca v zákonom určenej lehote kasačnú sťažnosť. Namietol, že v rozhodnutí žalovanej zo dňa 05. 01.2018 neboli rešpektované všetky pokyny Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, vyplývajúce z rozsudku č. k. 1So/62/2017. Doplnenie výpočtu rokov 2006 a 2007 sa s rôznymi úpravami opakuje, pričom nebol vysvetlený postup žalovanej, ktorá rozhodnutím zo dňa 29. 07.2009 žalobcovi priznala starobný dôchodok, vrátane zhodnotenia obdobia rokov 1971 až 1990 a následne priznanú sumu starobného dôchodku znížila. Nebolo vysvetlené, ktoré skutočnosti boli dôvodom pre zníženie priznaného starobného dôchodku. Odkaz na článok 33 ods. 2 Dohovoru č. 128 je účelový, pretože tento bol zverejnený Zbierke zákonov už pred vydaním rozhodnutia zo dňa 29. 07. 2009, v ktorom sa žiaden Dohovor neuvádza. Naviac, Československá socialistická republika prijala záväzky plynúce z predmetného dohovoru len pokiaľ sa jedná o časť III. a nie článok 33 ods. 2.

15. Sťažovateľ trval na tom, že v I. kategórii funkcií vykonal vojenskú službu iba 18 rokov, 8 mesiacov a 19 dní, čo v rozhodnutí z roku 2009 žalovaná rešpektovala a nie najmenej 20 rokov, ako uviedla v rozhodnutí zo dňa 05.01.2018. Žalovaná aj krajský súd majú nesprávny výklad pojmov mimosúdna rehabilitácia a výkon služby. Namietal správnosť údajov v rozhodnutí zo dňa 05. 01. 2018, že splnil podmienky vzniku nároku na starobný dôchodok dovŕšením 55 rokov veku, t. j. XX.XX.1998, pričom správne má byť uvedené, že dovŕšením 60 rokov veku, dňom XX.XX.2003. Ak by nesplnil podmienky na zvýšenie starobného dôchodku podľa žiadosti zo dňa 16.01.2014, mala byť jeho žiadosť zamietnutá a nemal mu byť starobný dôchodok znížený. Sťažovateľ spochybnil potvrdenie VÚSZ zo dňa 03.04.2014 a poukázal na potvrdenie uvedeného orgánu zo dňa 16.12.2013, z ktorého vyplýva, že v období od

01.09.1971 do 31.08.1990 vojenskú službu nevykonával. S poukazom na ustanovenie § 30 zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách uviedol, že pre starobné dôchodky musí byť doba mimosúdnej rehabilitácie započítaná ako výkon práce, ktorý bol skutočne v civilnom zamestnaní vykonaný.

16. Sťažovateľ uviedol, že v rozsudku sa nenachádza nič z toho, čo bolo predmetom vyjadrení na ústnom pojednávaní. Namietal tiež postup, keď krajský súd aj napriek návrhu nespojil na jedno konanie súvisiace žaloby.

17. Sťažovateľ opätovne namietal nepravdivosť tvrdenia žalovanej o odškodnení podľa § 24 ods. 6 zákona č. 87/1991 Zb., keďže nikdy žiadne odškodnenie nedostal. Spochybnil krátenie podľa článku 33 ods. 2 Dohovoru č. 128 a namietal nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia žalovanej, ktoré považuje za trest za to, že si uplatňoval svoje základné práva a slobody v zmysle č. 12 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky. Sťažovateľ poukázal na okolnosť, že žalovaná krátila jeho starobný dôchodok o 34,46 % účelovo, za neexistencie vykonávacieho predpisu. Ďalej namietal zamieňanie výkonu služby s mimosúdnou rehabilitáciou a cítil sa dotknutý výrazným krátením starobného dôchodku ako politicky postihnutá osoba. Nekrátený starobný dôchodok mohol aspoň čiastočne nahradiť nevyplatené odškodné. V žalobe uvádzal skutočne vykonaný čas vojenskej služby 18 rokov, 8 mesiacov a 19 dní, pričom pre výsluhový dôchodok nebola doba mimosúdnej rehabilitácie zhodnotená ako výkon služby, ale ako mimosúdna rehabilitácia. Žalobca nevykonával službu 38 rokov a skutočný výkon služby preukazuje potvrdenie zo dňa 16. 12. 2013. Sťažovateľ zdôraznil, že z armády odišiel dňa 28.02.1999, keď ešte neplatil zákon č. 328/2002 Z. z., ale zákon č. 114/1998 Z. z. Podľa jeho názoru, krátenie bez vykonávacieho predpisu umožňuje správne orgány ľubovôľu pri určení výšky krátenia. Namietal aj nedostatočné zdôvodnenie v rozhodnutí žalovanej, ako i rozsudku krajského súdu, kde sú uvedené 3 údaje o dobe služby, 44,9973 roka, 28 rokov a 38 rokov, pričom tieto údaje nezodpovedajú údajom v uvedenom rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1So/62/2015. Tieto nejasnosti neboli odstránené.

18. Podľa názoru sťažovateľa nebola žalovaná vyslovene povinná postupovať podľa § 112 ods. 3 a § 184 ods. 3 zákona o sociálnom poistení. K výpočtu zníženia starobného dôchodku sa viackrát vyjadril, že je účelovo prispôsobený tomu, aby bol jeho starobný dôchodok krátený podľa potreby žalovanej, čo vyplýva aj z jej rozhodnutí zo dňa 18. 10. 2017 a 25. 09. 2018, v ktorých si výpočty v rôznych rozhodnutiach o tej istej veci prispôbovala.

19. Na základe uvedených dôvodov sťažovateľ navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky na nariadenom pojednávaní zrušil rozhodnutie žalovanej a potvrdil platnosť jej rozhodnutia zo dňa 29.07.2009. Žiadal, aby uložil žalovanej povinnosť doplatiť žalobcovi sumu 173,40 € mesačne ako rozdiel medzi pôvodnou sumou starobného dôchodku a zníženou sumou starobného dôchodku, od splátky splatnej dňa 12.11.2014, vrátane valorizácií.

20. Žalovaná vo svojom vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedla, že súd prvého stupňa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav veci pre posúdenie zákonnosti rozhodnutí správneho orgánu a vec náležite správne posúdil. K námietkam vzneseným žalobcom podala písomné vyjadrenie zo dňa 8. marca 2019, na ktorom zotráva. Žalobca v kasačnej sťažnosti neuviedol žiadne nové skutočnosti, ku ktorým by mala žalovaná doplniť svoje stanovisko. Navrhla, aby kasačný súd zamietol kasačnú sťažnosť žalobcu ako nedôvodnú a nepriznal mu náhradu trov konania.

21. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP), po zistení, že kasačnú sťažnosť podal včas účastník konania, bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) preskúmal vec v rozsahu kasačnej sťažnosti a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

22. V danom prípade nepovažoval kasačný súd za potrebné nariadiť vo veci pojednávanie, pretože sa nejedná o riešenie nového právneho problému, pri ktorom by bolo potrebné vysvetliť právne stanoviská a nejedná sa o veľmi zložitý právny prípad, ktorý by to vyžadoval. Ako vyplýva z ustanovenia § 455

SSP, kasačný súd rozhoduje o kasačnej sťažnosti spravidla bez pojednávania. Pojednávanie sa môže nariadiť, ak sa vo výnimočných prípadoch vykonáva dokazovanie, ak je to potrebné na zistenie prípustnosti a včasnosti podanej sťažnosti. Vec, ktorá je predmetom tohto konania nespadá do okruhu prípadov, v ktorých by bolo potrebné pojednávanie v kasačnom konaní nariadiť.

23. Z obsahu predloženého spisu kasačný súd zistil, že sťažovateľ žiadosťou zo dňa 16. januára 2014 požiadal o zvýšenie starobného dôchodku. Osvedčením Federálneho ministerstva obrany z 01.08.1991 (§ 22 zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách) sťažovateľ preukázal, že jeho služobný pomer v I. kategórii funkcií bol k 31.08.1971 skončený neplatne. Podľa potvrdenia VÚSZ zo dňa 24.03.2014 do obdobia trvania jeho služobného pomeru mu bola započítaná doba 38 skončených rokov v I. kategórii funkcií, a to od 01.11.1960 do 31.10.1962 ako doba základnej vojenskej služby, od 01.11.1962 do 27.07.1963 ako ďalšia služba vo vojenskej škole, od 28.07.1963 do 31.08.1971 ako obdobie služby vojaka z povolania, od 01.09.1971 do 31.08.1990 ako obdobie služby vojaka z povolania v I. kategórii funkcií podľa § 24 ods. 1 a 3 zákona č. 87/1991 Zb., od 01.09.1990 do 11.04.1991 ako obdobie služby vojaka z povolania v II. kategórii funkcií, od 12.04.1991 do 28.02.1999 ako obdobie služby v I. kategórii funkcií. Z dokladov predložených Vojenským úradom sociálneho zabezpečenia tiež vyplýva, že sťažovateľ je poberateľom výsluhového dôchodku, pričom na nárok na tento dôchodok mu bola započítaná doba služobného pomeru v rozsahu 38 skončených rokov, vrátane obdobia od 01.09.1971 do 31.08.1990 (§ 47 ods. 1 zákona č. 114/1998 Z. z.), teda aj obdobia, na ktoré sa vzťahuje mimosúdna rehabilitácia. Na účely určenia sumy výsluhového dôchodku mu bola započítaná doba služobného pomeru v rozsahu 28 skončených rokov (§ 28 zákona č. 114/1998 Z. z. o sociálnom zabezpečení vojakov).

Vzhľadom na uvedené kasačný súd nepovažoval za dôvodnú kasačnú sťažnosť v časti, ktorou sťažovateľ namietal nesprávny právny záver krajského súdu ohľadom hodnotenia 28 skončených rokov služby vojaka z povolania, použitej pri výpočte teoretickej výšky starobného dôchodku.

24. Spornou zo strany sťažovateľa, v rozsahu kasačnej sťažnosti, bola otázka aplikácie článku 33 ods. 2 Dohovoru č. 128, správnosť započítania doby, na ktorú sa vzťahuje mimosúdna rehabilitácia do doby výkonu služby, nedostatočné odôvodnenie rozhodnutí orgánov verejnej správy a krajského súdu.

25. Podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, Slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná, a svoje ďalšie medzinárodné záväzky.

26. Podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred zákonmi.

27. Podľa čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128, ak má alebo ak by mala inak chránená osoba nárok na dávku ustanovenú v tomto Dohovore a ak dostáva inú peňažnú dávku sociálneho zabezpečenia za tú istú sociálnu udalosť, s výnimkou rodinných prídavkov, môžu sa dávky podľa tohto Dohovoru krátiť alebo zastaviť za určených podmienok a v určenom rozsahu za podmienky, že časť dávok, ktorá sa kráti alebo je zastavená, nepresahuje druhú dávku.

28. Sťažovateľ predmetný výpočet teoretického starobného dôchodku formou aplikácie citovaných ustanovení zákona nerozporoval. Okrem námietok ohľadom stanovenia termínu nároku na starobný dôchodok, doby služby, namietal aplikáciu článku 33 ods. 2 Dohovoru č. 128 o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach. Orgány verejnej správy realizovali krátenie z určenej sumy starobného dôchodku na základe uvedeného dohovoru a v zmysle ustálenej judikatúry tak, že sumu starobného dôchodku zodpovedajúcu obdobiu dôchodkového poistenia získaného vo všeobecnom systéme sociálneho zabezpečenia určil ako rozdiel sumy starobného dôchodku určenej s prihliadnutím na dobu výkonu služby (vrátane civilného zamestnania) a pomernej časti sumy dôchodku zodpovedajúcej iba

obdobiu výkonu služby. Výsledná pomerná časť zodpovedá pomeru obdobia výkonu služby v celých rokoch získaných v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia k celkovému úhrnu dôb poistenia získaného v osobitnom a aj všeobecnom systéme sociálneho zabezpečenia. Suma starobného dôchodku predstavuje rozdiel medzi sumou 17.490,68434 Sk (zodpovedajúcej zamestnaniu, vrátane doby služby) a sumy starobného dôchodku zodpovedajúcej zamestnaniu, ktorými je doba služby zhodnotená na určenie výsluhového dôchodku 10.883,74536660 Sk, ktorému zodpovedá suma 6.607 Sk (v rozhodnutí nesprávne uvedená suma v EUR). Výsledná suma bola podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. zvýšená odo dňa priznania dôchodku o 5, 95 % na sumu 7.001 Sk, od 1. júla 2007 o 6, 25 % na 7.439 Sk mesačne. Uvedená čiastka bola ďalej zvýšená za obdobie dôchodkového poistenia od 9. septembra 2006 do 31. decembra 2007 u zamestnávateľa, Obvodný úrad v Liptovskom Mikuláši, na 7.661 Sk. V dôsledku valorizácií starobných dôchodkov za roky 2008 až 2014 bol starobný dôchodok zvýšený na 329,80 €.

29. Kasačný súd nesúhlasí s názorom sťažovateľa, že bolo potrebné v danom prípade prihliadať na ustanovenie § 30 zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách, pretože toto ustanovenie sa týka len nárokov na sociálne dávky vyplývajúce zo zákonov o služobných pomeroch týchto osôb (t. j. v danom prípade zákonom č. 114/1998 Z. z. o sociálnom zabezpečení vojakov), pričom konanie a rozhodovanie žalovanej vo veci starobného dôchodku sa riadi všeobecnými predpismi o sociálnom poistení. Sťažovateľ v konaní takisto nepreukázal, že by v prípade, ak nesúhlasí so započítanou dobou služby pre účely výsluhového dôchodku, namietal túto skutočnosť v konaní o priznaní dávky výsluhového dôchodku.

Pokiaľ ide o skutočnosť že v obdobiach započítaných podľa zákona č. 87/1991 Zb. žalobca vykonával aj civilné zamestnanie, kasačný súd považoval za správny záver krajského súdu, že by išlo o duplicitné započítanie takých dôb v oboch systémoch sociálneho zabezpečenia. Taký postup je priamo vylúčený ustanovením § 10 veta druhá zákona č. 100/1988 Zb.

30. Z čl. 19 Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach č. 128, ktorý bol Československou socialistickou republikou ratifikovaný 11. januára 1990 a vyhlásený pod č. 416/1991 Z. z., priamo vyplýva nárok na zachovanie starobného dôchodku po celú dobu sociálnej udalosti, teda počas celého života po prežití ustanoveného veku. Dohovor č. 128 má charakter medzinárodnej zmluvy, ktorá priamo zakladá právo fyzických osôb na zachovanie nároku na starobný dôchodok, a teda na jeho vykonanie nebolo potrebné prijať osobitný zákon. Príslušné ustanovenia Dohovoru č. 128 majú prednosť pred zákonom č. 461/2003 Z. z. a sú priamo záväzné aj pre žalovanú. Podľa čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128, ak má alebo ak by mala inak chránená osoba nárok na dávku ustanovenú v tomto Dohovore a ak dostáva inú peňažnú dávku sociálneho zabezpečenia za tú istú sociálnu udalosť, s výnimkou rodinných prídavkov, môžu sa dávky podľa tohto Dohovoru krátiť alebo zastaviť za určených podmienok a v určenom rozsahu za podmienky, že časť dávok, ktorá sa kráti alebo je zastavená, nepresahuje druhú dávku. Z čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128, podľa názoru kasačného súdu vyplýva, že v prípade súbehu nárokov na dávky v starobe tak zo všeobecného, ako aj osobitného systému sociálneho zabezpečenia je možné starobný dôchodok zo všeobecného systému krátiť, najviac však o sumu dávky z osobitného systému (výsluhový dôchodok), patriacu ku dňu priznania starobného dôchodku.

31. Orgány verejnej správy pri aplikácii článku 33 Dohovoru č. 128 postupovali v súlade s už ustálenou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorá prešla aj testom ústavnosti keď Ústavný súd SR uznesením sp. zn. II. ÚS 389/2017-18 z 22.06.2017 odmietol sťažnosť proti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 9So/108/2015 z 28.02.2017, v ktorom najvyšší súd konštatoval: „...zákonodarca doteraz na vykonanie čl. 33 ods. 2 dohovoru č. 128 neupravil zákonom postup krátenia starobného dôchodku v prípade jeho súbehu s výsluhovým dôchodkom z osobitného systému sociálneho zabezpečenia. ...Len výkladom relevantných predpisov spôsobom, ktorý najvyšší súd považuje za konformný s ústavou, vo viacerých svojich rozhodnutiach judikoval, že výsluhový dôchodok má od dovŕšenia dôchodkového veku podľa zákona o sociálnom poistení charakter dávky v starobe, ktorú má na mysli čl. 33 ods. 2 dohovoru č. 128. ...Súčasne je potrebné konštatovať, že ak napriek už ustálenej judikatúre najvyššieho súdu týkajúcej sa nároku poberateľov výsluhového dôchodku na starobný dôchodok zákonodarca doteraz v súlade s čl. 33 ods. 2 dohovoru č. 128 legislatívne neupravil osobitný spôsob výpočtu a

krátenia starobného dôchodku, potom pri absencii takejto úpravy (rovnako ako pri pretrvávajúcej absencii zohľadnenia doterajšej judikatúry zákonnou úpravou nároku poberateľov výsluhových dôchodkov na zohľadnenie obdobia služby zakladajúcej nárok na výsluhový dôchodok aj na účely nároku a výšky starobného dôchodku) je úlohou súdu vysporiadať sa s touto „dierou v zákone“ tak, aby bolo zachované ústavou garantované právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe. ...Vzhľadom na túto skutočnosť výsluhový dôchodok má odo dňa dovŕšenia dôchodkového veku povahu dávky v starobe, ktorú je potrebné považovať v zmysle čl. 33 ods. 1 dohovoru č. 128 za inú peňažnú dávku sociálneho zabezpečenia za tú istú sociálnu udalosť (prežitie určeného veku). Takou dávkou je aj starobný dôchodok, na ktorý vznikne nárok podľa zákona o sociálnom poistení. „Vzhľadom na súbeh nárokov na dve dávky rovnakého druhu (dávky v starobe) potom v súlade s čl. 33 ods. 2 dohovoru č. 128 prichádza do úvahy krátenie starobného dôchodku. Iný postup a priznanie starobného dôchodku podľa zákona o sociálnom poistení v plnej, tzv. teoretickej výške by mal za následok priznanie dvoch povahovo rovnakých dávok za tie isté doby poistenia, čo by viedlo k neodôvodnenému a neprimeranému zvýhodneniu osôb, poistených v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia a k diskriminácii poistencov, ktorí získali obdobia poistenia v takom istom rozsahu, len vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia.“

Ústavný súd v uznesení sp. zn. II. ÚS 389/2017-18 z 22.06.2017 konštatoval: „Podstatou námietok sťažovateľa vo veci samej je téza, podľa ktorej pri neexistencii zákonnej úpravy možnosti krátenia starobného dôchodku v prípade jeho súbehu s výsluhovým dôchodkom nebolo vôbec možné starobný dôchodok sťažovateľa krátiť, a to ani s prihliadnutím na Čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128, keďže tento tiež odkazuje na vnútroštátnu úpravu. Pokiaľ všeobecné súdy tak v prípade sťažovateľa, ako už aj predtým v minulosti vo viacerých iných prípadoch judikatúrou dospeli k názoru o možnosti krátenia, ako aj o mechanizme výpočtu krátenia, postupovali arbitrárne.

Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd dostatočným a presvedčivým spôsobom vysvetlil, prečo považuje výsluhový dôchodok po dovŕšení veku potrebného pre odchod do starobného dôchodku svojou povahou za starobný dôchodok. Rovnako považuje za akceptovateľnú aj metodiku krátenia starobného dôchodku v takomto prípade“.

Vzhľadom na uvedené kasačný súd konštatuje, že príslušné orgány verejnej správy ako i krajský súd vec správne právne posúdili, ak v zmysle už ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky dospeli k záveru, že v danom prípade je potrebné pristúpiť ku kráteniu starobného dôchodku sťažovateľa, v súlade s čl. 33 ods. 2, Dohovoru č. 128.

32. Podľa § 94 ods. 1 až 3 zákona č. 100/1988 Zb., v účinnom znení, nárok na dávku dôchodkového zabezpečenia a sociálnej starostlivosti (ďalej len "dávka") vzniká dňom splnenia podmienok ustanovených týmto zákonom, prípadne vykonávacími predpismi. Nárok na výplatu dávky vzniká splnením podmienok ustanovených pre vznik nároku na dávku a jej výplatu a podaním žiadosti o priznanie alebo vyplácanie dávky, pokiaľ nie ustanovené, že taká žiadosť nie je potrebná. Dávka, na ktorú vzniká nárok rozhodnutím príslušného orgánu, sa môže priznať a vypláčať najskôr od začiatku mesiaca, v ktorom sa začalo konanie o poskytnutí tejto dávky.

33. Podľa § 96 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb., ak sa zistí, že dávka sa priznala vo vyššej sume, ako patrí, dávka sa zníži.

34. V danom prípade sťažovateľovi vznikol nárok na výsluhový dôchodok podľa § 26 ods. 1 zákona č. 114/1998 Zb., pretože ku dňu skončenia služobného pomeru, dňa 28.02.1999 vykonával službu (vrátane doby hodnotenej na základe mimosúdnej rehabilitácie) viac ako 20 rokov. Podmienky vzniku nároku na starobný dôchodok preto splnil dosiahnutím veku 55 rokov, dňom XX.XX.1998, podľa § 14 ods. 4 v spojení s § 21 ods. 1 písm. c) zákona č. 100/1988 Zb.

35. Podľa § 24 ods. 6 zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách, priemerný mesačný zárobok pre výpočet dôchodkov sa u občanov, ktorým sa hodnotí doba zamestnania podľa odseku 1 alebo 2, zisťuje zo skutočne dosiahnutého zárobku v poslednom kalendárnom roku pred skončením zamestnania, zvýšeného o mzdový nárast v národnom hospodárstve za dobu pred vznikom nároku na dôchodok. Spôsob zvýšenia skutočne dosiahnutého zárobku ustanoví vláda Českej a Slovenskej

Federatívnej Republiky nariadením.

36. Podľa § 1 ods. 1 až 4 nariadenia vlády ČSFR č. 174/1991 Zb., ktorým sa vykonáva zákon o mimosúdnych rehabilitáciách, priemerný mesačný zárobok na vymeranie dôchodku občanovi uvedenému v § 24 ods. 6 zákona, ktorému vznikol nárok na dôchodok pred 1. januárom 1991, je mesačný priemer hrubých zárobkov dosiahnutých v poslednom kalendárnom roku pred skončením zamestnania, ktoré sa podľa § 21 zákona považuje za neplatné (ďalej len "rozhodný kalendárny rok"), a zvýšených o mzdový nárast. V prípade, že sa u tohto občana považuje za neplatné niekoľkokoraké skončenie zamestnania, zisťuje sa priemerný mesačný zárobok pri každom skončení zamestnania osobitne a do úvahy sa berie najvyšší priemerný mesačný zárobok. Na účely výpočtu priemerného mesačného zárobku podľa odseku 1 sa za rozhodné obdobie považuje rozhodný kalendárny rok. Ak boli v rozhodnom kalendárnom roku doby, ktoré sa podľa predpisov platných v čase priznania dôchodku vylučujú pri výpočte priemerného mesačného zárobku, hrubý zárobok sa najskôr upraví podľa týchto predpisov. Hrubé zárobky dosiahnuté v rozhodnom kalendárnom roku sa zvyšujú tak, že sa vynásobia koeficientom mzdového nárastu, ktorý podľa prílohy č. 1 tohto nariadenia zodpovedá roku vzniku nároku na dôchodok a roku skončenia zamestnania, ktoré sa podľa § 21 zákona považuje za neplatné.

37. Podľa § 2 cit. vykonávacieho predpisu, ak ide o občana uvedeného v § 24 ods. 6 zákona, ktorému vznikol alebo vznikne nárok na dôchodok po 31. decembri 1990, považuje sa za mesačný priemer hrubých zárobkov dosiahnutých v jednotlivých celých kalendárnych rokoch pred 1. januárom 1990 vždy mesačný priemer hrubých zárobkov v rozhodnom kalendárnom roku ustanovený podľa § 1 a upravených podľa mzdového nárastu do roku 1989.

38. Podľa § 112 ods. 3 a 6 zákona č. 461/2003 Z. z., dávka sa zníži, ak sa zistí, že sa dávka priznala vo vyššej sume, ako patrí. Dávka sa odníme, zníži alebo jej výplata sa zastaví odo dňa nasledujúceho po dni, ktorým uplynulo obdobie, za ktoré sa dávka už vyplátila.

39. Nárok na starobný dôchodok vzniká najskôr dovŕšením dôchodkového veku, ktorý podľa § 65 ods.1 zákona č.461/2003 Z. z. je 62 rokov. Skorší vznik nároku na starobný dôchodok odôvodňuje splnenie podmienok, uvedených v § 21 ods. 1, § 132 ods. 1 alebo § 174 ods. 1 a 2 zákona č. 100/1988 Zb.

40. Sociálna poisťovňa v napadnutom rozhodnutí určila za deň vzniku nároku sťažovateľa na starobný dôchodok deň dovŕšenia 55 rokov, t. j. XX.XX.1998 v súlade s § 21 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. v spojení s § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. Teoretická výška starobného dôchodku bola určená podľa § 12 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb. tak, že päť zárobkovo najlepších kalendárnych rokov dosiahol sťažovateľ za roky 1994 až 1998, za ktoré predstavoval priemerný mesačný zárobok, vypočítaný podľa ods. 6 cit. ustanovenia, sumu 5.113 Sk. Prvostupňový orgán podrobne popísal spôsob výpočtu starobného dôchodku sťažovateľa s odkazom na príslušné právne predpisy. Okolnosť, že vo svojom rozhodnutí namiesto pojmu „priemerný mesačný zárobok pre výpočet dôchodku“ použil výraz „odškodnenie“, nespôsobil nezákonnosť jeho rozhodnutia. Suma starobného dôchodku do vzniku nároku na dôchodok, podľa výpočtu určeného v ustanovení § 22 ods. 1 písm. b) zákona, predstavovala 60 % priemerného mesačného zárobku, ktorá sa následne zvyšovala tak, že suma starobného dôchodku do vzniku nároku na dôchodok predstavovala 94 % priemerného mesačného zárobku, teda 4.806,22 Sk mesačne. Uvedená suma bola na základe úprav, v zmysle § 261 ods. 2, § 23 zákona č. 100/1988 Zb. zvýšená za doby zamestnania od vzniku nároku na dôchodok, t. j. od X. D. 1998 do 31. júla 2006. Uvedeným spôsobom došlo za obdobie od vzniku nároku na starobný dôchodok do 8. septembra 2006 k zvýšeniu starobného dôchodku sťažovateľa za 2885 dní dôchodkového poistenia o 45, 12755 % priemerného mesačného zárobku, teda o 2307, 37163 Sk mesačne, podľa 2931 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. Suma starobného dôchodku spolu so sumou zvýšenia za obdobie dôchodkového poistenia po vzniku nároku na starobný dôchodok bola stanovená na sumu 7.145,1495 Sk, ku ktorej patrí zvýšenie 0,5 % za každých 30 dní dôchodkového poistenia získaných po vzniku nároku na starobný dôchodok. Suma starobného dôchodku s prihliadnutím na dobu výkonu služby ku dňu vzniku nároku na jeho výplatu bola v súlade s ustanoveniami zákona č. 100/1988 Zb. určená v čiastke

17.490,68434 Sk.

41. Spôsob určenia sumy starobného dôchodku zo všeobecného systému poistenia pri súbehu s dávkou z osobitného systému poistenia teda vychádza z judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podľa ktorej je žalovaná povinná vypočítať teoretickú sumu starobného dôchodku žiadateľa o túto dávku, to znamená so zhodnotením tak doby tzv. civilného zamestnania, ako aj doby služby a samotnú výšku starobného dôchodku určí jej krátením o koeficient, ktorý sa rovná pomeru doby poistenia získanej z osobitného systému poistenia (delenec) a súčtu doby poistenia zo všeobecného systému poistenia aj doby v osobitnom systéme (deliteľ). Príslušná organizačná zložka Sociálnej poisťovne vo svojom prvostupňovom rozhodnutí vypočítala sumu priznaného starobného dôchodku uvedeným spôsobom.

42. V zmysle § 184 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z., sa dávkové konanie o zmene poskytovania dávky alebo sumy už priznanej dávky začína na základe písomnej žiadosti fyzickej osoby alebo z podnetu organizačnej zložky Sociálnej poisťovne. Je teda bez právneho významu, na základe akého podnetu sa dané konanie začalo. Skutočnosť, že sťažovateľ žiadal o zvýšenie dôchodkovej dávky a orgán verejnej správy svojím následným rozhodnutím túto znížil, nespôsobila nezákonnosť tohto rozhodnutia.

43. Právny názor sťažovateľa, že nebolo povinnosťou orgánu verejnej správy priznanú dávku znížiť, ak zistil, že je vyplácaná vo vyššej sume ako patrí, kasačný súd nepovažoval za správny. Ustanovenie § 112 ods. 3 zákona o sociálnom poistení totiž ukladá organizačnej zložke Sociálnej poisťovne povinnosť dávku znížiť, ak zistí, že sa dávka priznala vo vyššej sume, ako patrí.

44. Podľa názoru Najvyššieho súdu SR, žalovaná a prvostupňový orgán verejnej správy vec správne právne posúdili, svoje rozhodnutia dostatočným spôsobom odôvodnili. Krajský súd v Žiline sa riadne vysporiadal s podstatnými námietkami sťažovateľa, v konaní neboli zistené vady, ktoré by spôsobili nezákonnosť preskúmaných rozhodnutí. Na základe uvedených dôvodov kasačný súd kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

45. O náhrade trov kasačného konania rozhodol podľa § 467 v spojitosti s ust. § 167 ods. 1 SSP a neúspešnému sťažovateľovi nepriznal náhradu trov kasačného konania.

46. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.